

Open

ChristenUnie

Dienstbaar

Toekomstgericht

Coalitieakkoord 2014-2018

Gemeentebelangen

CDA

VVD

D66

ChristenUnie

ChristenUnie

Inleiding

Na een relatief lange informatieperiode is op 17 mei duidelijk geworden, dat de raadsfracties van **Gemeentebelangen, CDA, VVD, D66 en ChristenUnie** voor de periode 2014-2018 een coalitie willen vormen. Twee weken later hebben genoemde fracties overeenstemming bereikt over de inhoud van een coalitieakkoord. Dit akkoord heeft de volgende titel meegekregen: **“OPEN, DIENSTBAAR en TOEKOMSTGERICHT”**.

OPEN

In ons bestuurlijk handelen proberen wij steeds volledig transparant te zijn. Daarmee willen we onze inwoners betrekken bij het bestuur van de gemeente en willen we zorgen voor maximaal draagvlak voor de te volgen koers.

DIENSTBAAR

Het algemeen belang staat altijd voorop. Wij zien een tendens waarbij inwoners steeds vaker het heft zelf in handen nemen. Wij zullen particuliere initiatieven die gericht zijn op het realiseren van een (nog) beter Veendam zoveel mogelijk ondersteunen.

TOEKOMSTGERICHT

In een tijd van grote veranderingen zoals een (mogelijke) herindeling en een sterke uitbreiding van taken op het gebied van zorg en participatie willen wij, ondanks de financiële krapte, belangrijke voorzieningen in stand houden en Veendam klaar maken voor de toekomst.

Veendam is een compacte gemeente met een sterke sociale cohesie. Mensen kennen elkaar en hebben wat voor elkaar over. Veendam is ook een gemeente met tegenstellingen: relatief veel werkgelegenheid, veel goede voorzieningen, maar een kwetsbare sociale structuur. In een periode waarin de financiën van de gemeente sterk onder druk staan willen we ons richten op het behoud en het versterken van toekomstbestendige voorzieningen en het realiseren van extra werkgelegenheid. Inwoners die ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, kunnen op ons rekenen.

De Veendammer samenleving is altijd dynamisch geweest. In Veendam kan veel. Wij hebben er alle vertrouwen in, dat die samenleving voldoende veerkracht heeft om de komende jaren weer een stukje sterker te worden. Dat gaan wij ondersteunen.

Voor goede samenwerking is een behoorlijke vertrouwensbasis onontbeerlijk. De afgelopen weken hebben wij gemerkt, dat de coalitiepartners echt zin hebben om er in gezamenlijkheid de schouders onder te zetten. Wij hechten aan een goede, constructieve samenwerking met alle partijen.

Op basis van de verkiezingsprogramma's van de vijf betrokken partijen is het te voeren beleid op hoofdlijnen beschreven. De door de raad op 26 januari 2009 unaniem vastgestelde

toekomstvisie blijft voor ons leidend. Dat geldt ook voor een groot deel van het bestaande beleid. Om die reden kunnen wij ons in dit akkoord beperken tot enkele hoofdlijnen.

Voor wat betreft onze bestuursstijl willen wij vooral “naar de mensen toe” en meer ondersteunend zijn dan regisserend. Burgerparticipatie zal wat ons betreft de komende jaren een sleutelwoord blijven/zijn.

Wij laten het aan het college van B&W over om te bepalen of dit coalitieprogramma na de zomer nog wordt verdiept in een collegeprogramma of dat de inhoud van dit coalitieprogramma tegelijkertijd met de besluiten over de Voorjaarsnota wordt vertaald in de begroting 2015 (en in het meerjarenperspectief).

Belangrijke thema's en grote projecten

Al eerder gaven wij aan het bestaande beleid in belangrijke mate te willen continueren. Wat dat betreft kan dus ook eenvoudig verwezen worden naar de inhoud van de Voorjaarsnota die één dezer dagen door de raad zal worden besproken. Wij hechten eraan op de volgende onderwerpen onze inzet voor de komende jaren wat explicieter te formuleren. Twaalf belangrijke opgaven waar bestuurlijk Veendam de komende vier jaren voor staat zijn:

- Drie decentralisaties in het sociale domein:
  - a. Jeugdzorg
  - b. Wmo/AWBZ
  - c. Participatie (WWB en WSW/Wedeka)
- Gemeentelijke herindeling
- Burgerparticipatie
- Verbeteren economisch perspectief
- Realisatie van het project Kerkstraat-West
- Invulling van het Lloydsterras
- Behoud van voorzieningen, w.o. zwembad Tropiqua en van Beresteyn
- Ontwikkeling van een “Leer- en Sportpark” in samenhang met het stadiongebied.
- Milieu (energie en duurzaamheid)
- Windturbines
- Samenwerking met en binnen De Kompanjie
- Vergaderstructuur van de raad.

Vanzelfsprekend hebben we aan het slot van dit document ook aandacht voor onze financiële positie.

College van B&W, wethouders

We hebben een akkoord bereikt over de inhoud van het te voeren beleid, maar natuurlijk hebben we ook gesproken over de vorming van een nieuw college van B&W, over de beoogde wethouders en over de verdeling van de portefeuilles. Formeel is het verdelen van de portefeuilles een zaak van het college zelf. Dat betekent dat het college wat ons betreft vrij is in goed onderling overleg wijzigingen aan te brengen in de portefeuillevdeling. De verdeling waar we op dit moment overeenstemming over hebben bereikt is als **bijlage 1** toegevoegd aan dit document. We hebben voorts overeenstemming bereikt over het voordragen voor benoeming aan de gemeenteraad van de volgende wethouders:

- Henk-Jan Schmaal, namens de fractie Gemeentebelangen.
- André Hammenga, namens de fractie van het CDA.
- Bert Wierenga, namens de fractie van de VVD (0,8 fte).
- Jaap Velema, namens de fractie van D66 (0,8 fte).

De omvang van de formatie van het aantal wethouders in het nieuwe college van B&W is daarmee bepaald op 3,6 fte. Een uitbreiding ten opzichte van de huidige situatie derhalve van 0,6 fte. Gelet op de enorme uitbreiding van taken waar de gemeente voor komt te staan, lijkt ons dit zowel noodzakelijk als verantwoord.

Ook de fractie van de ChristenUnie heeft zich bereid verklaard de komende jaren verantwoordelijkheid te dragen, zowel voor het te voeren beleid alsmede voor het door het college van B&W te voeren bestuur. De ChristenUnie levert geen wethouder in het nieuwe college, maar is wel volwaardig coalitiepartner. Daarmee wordt de fractie ChristenUnie een belangrijke steunpilaar van het college en van deze coalitie.

Inhoudelijk

Drie decentralisaties in het sociale domein

De 'drie decentralisaties' (jeugdzorg, AWBZ-begeleiding en participatie) zullen de komende jaren veel aandacht krijgen. Uitgangspunt is dat de gemeente Veendam de nieuwe taken uitvoert met de budgettaire middelen die daarvoor van rijkswege beschikbaar worden gesteld. Het budget is fors lager dan waarvoor het rijk deze taken tot nu toe heeft uitgevoerd. Hoe dan ook: wij willen dat iedereen participeert in het maatschappelijk leven en inwoners die echt zorg nodig hebben zullen bij de gemeente niet tevergeefs aan kloppen. Door de gemeente te verlenen zorg zal 'op maat' worden gegeven, vroegtijdig, laagdrempelig en dichtbij.

We onderkennen het open einde karakter van de regelingen. Dat wil zeggen dat terechte aanvragen om zorg of ondersteuning niet vanwege het overschrijden van het budget geweigerd zullen worden. Een dergelijke overschrijding kan wel grond zijn voor wijziging van het beleid, om structurele tekorten te voorkomen.

Onze visie op het sociale domein is onder meer gebaseerd op de “één gezin, één plan, één regisseur” aanpak. Dit is ons uitgangspunt voor het vormgeven aan de veranderingen in de zorg en ondersteuning aan inwoners. Die visie is daarom richtinggevend voor nieuwe beleidsnota's op het terrein van de jeugdzorg, de maatschappelijke ondersteuning en de participatie. En daarmee ook voor bijvoorbeeld de subsidiëring van (welzijns)instellingen waarmee we op dit gebied duidelijke prestatieafspraken willen maken.

In ons beleid willen wij ruimte bieden voor keuzevrijheid voor zorg of ondersteuning die past bij de specifieke situatie of levensovertuiging van zorgvragers of ouders van zorgvragers. Mantelzorg en vrijwilligerswerk worden gestimuleerd en ondersteund. Participatie staat steeds voorop. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen huishouding, het onderhouden van een sociaal netwerk en deelname aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Als dit op de een of ander manier niet lukt dan zetten wij ons in voor aanvullende zorg en ondersteuning.

Het samenwerken van professionals en vrijwilligers in wijken gebeurt in sociale teams. Wij willen van daaruit kinderen, kwetsbare groepen en ouderen actief (laten) benaderen. Deze aanpak is gericht op het vroegtijdig signaleren van problemen.

1. Jeugdzorg

Wij vinden dat alle kinderen recht hebben op een veilige en goede ontwikkeling die hen voorbereidt op zinvolle relaties en deelname aan de samenleving. Als deze ontwikkeling (tijdelijk) wordt bedreigd, biedt de gemeente zorg die gericht is op het herstel van de ontwikkeling. De transitie van de jeugdzorg (overgang van taken naar gemeente) vindt per 1 januari 2015 plaats. De transformatie (omvorming) naar een nieuw jeugdzorgstelsel loopt door in de jaren daarna. Richtinggevend zijn de in 2013 door de gemeenteraad vastgestelde kaders. Dat zijn het Regionaal Transitie Arrangement (RTA), het Groninger Functioneel Model (GFM) en het beleidsdocument ‘Goud voor de Jeugd’. Het verloop van de transitie en transformatie wordt nauwlettend gevolgd en geregisseerd. De uitvoering van de Jeugdzorg gaat zich voor een belangrijk deel concentreren binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

Wij staan voor de opgave om goede (betere) jeugdzorg te leveren tegen lagere kosten. We worden geacht efficiënter beleid te voeren en kostenbesparingen te realiseren. Dat kan bijvoorbeeld door de juiste zorg eerder in te zetten en meer te investeren in preventie. Het spreekt voor zich, dat we zullen proberen verbindingen te leggen tussen sportverenigingen, de school en de jeugdzorg. Ook zullen we keuzes moeten maken. Wellicht houdt niet elke jongere alle voorzieningen in de huidige vorm. Daarnaast is de verwachting dat intramurale zorg wordt beperkt ten gunste van meer intensieve ambulante hulp. Preventie is dus een

belangrijk uitgangspunt. We zetten in op het versterken van de opvoeding en we willen zo min mogelijk de zorg overnemen. Het initiatief ligt bij ouders/inwoners. Professionals faciliteren en ondersteunen. De inzet van vrijwilligers (bijv. jongerencoaches en sportleiders) willen wij bevorderen. We ondersteunen de gewone ontwikkeling, opvoeding en talentontwikkeling van jongeren en bevorderen de eigen kracht en autonomie van jongeren en hun ouders.

Voor het onderwijs ontstaat met “Passend Onderwijs” een zorgplicht voor de schoolgaande jeugd. Gemeente en het onderwijs zijn er gezamenlijk verantwoordelijk voor, dat het kind bij voorkeur in zijn eigen omgeving kan opgroeien en onderwijs kan volgen. De school is een belangrijke plek om problemen vroeg te signaleren, zodat snel en adequaat lichte zorg verleend kan worden en voorkomen kan worden dat problemen escaleren.

2. Wmo/AWBZ

Met ingang van 1 januari 2015 komt er een nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Gemeenten worden ook verantwoordelijk voor de taken begeleiding, kortdurend verblijf en een deel van de persoonlijke verzorging (PV). Deze taken verdwijnen uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en worden ondergebracht in de Wmo. In samenwerking met gemeenten in de provincie Groningen zorgen we voor continuïteit in de transitiefase door bestaande zorg aan inwoners, gedurende een overgangstermijn te continueren, zodat niemand tussen wal en schip valt. Ook bereiden we in samenwerking met andere gemeenten de transformatie voor. Dit is de meerjarige veranderopgave die moet leiden tot goed georganiseerde en betaalbare zorg.

In 2007 is de huishoudelijke hulp (HH) al gedecentraliseerd. Dat budget wordt in 2015 al met 40% gekort door het Rijk. Wij moeten dus besparen door die huishoudelijke hulp anders te organiseren en/of efficiënter in te kopen, minder uren huishoudelijke hulp toe te kennen en de mogelijkheden om eigen bijdragen te vragen maximaal te benutten.

3. Participatie (WWB en WSW/Wedeka)

We willen dat iedere inwoner van de gemeente Veendam kan meedoen in de maatschappij en dat actieve bewoners(groepen) verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving. We streven er naar dat het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk verricht omhoog gaat.

Op 1 januari 2015 treedt naar alle waarschijnlijkheid de Participatiewet in werking, waar de huidige Wet Werk en Bijstand en de Wet Sociale Werkvoorziening in opgaan. Doel is dat alle mensen met een arbeidsvermogen, naar vermogen deelnemen aan de maatschappij. De instroom in de Sociale Werkvoorziening (SW; Wedeka) stopt. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet. Er wordt gewerkt aan één Participatienota voor geheel Oost-Groningen. Een belangrijke keuze die daarin aan de orde komt, is of en op welke wijze wij een voorziening als beschut werken, al of niet in combinatie met dagbesteding, in onze gemeente vorm willen geven. Het ombouwen van de SW-voorziening Wedeka lijkt financieel de beste optie. Dit wordt nog nader onderzocht. Het is duidelijk dat goede samenwerking tussen Sociale Diensten, SW-bedrijven (Wedeka), Onderwijs en bedrijfsleven absolute voorwaarde is om mensen met een beperkt arbeidsvermogen aan werk te helpen. Dit zal in regioverband verder worden opgepakt.

Re-integratie- en begeleidingsbudgetten worden samengevoegd en geleidelijk verminderd. Er wordt door het rijk een 'efficiencykorting' toegepast op het participatiebudget, waardoor het subsidiebedrag per arbeidsplaats in de SW daalt van €27.000 naar €22.000. De noodzaak tot het terugdringen van de kosten van Wedeka is hierdoor nog nadrukkelijker aanwezig. Veendam heeft relatief veel SW-ers. Belangrijkste uitgangspunt is dat zoveel mogelijk mensen in dienst moeten komen bij een reguliere werkgever.

Ons beleid is de komende vier jaar gericht op voorkomen en terugdringen van armoede in Veendam. In probleemsituaties worden professionals ingeschakeld om te ondersteunen. De invoering van de Participatiewet houdt ook in, dat er in het kader van de armoedebestrijding en inkomensondersteuning een belangrijke wijziging plaatsvindt. Er is, met uitzondering van de collectieve ziektekostenverzekering, geen ruimte meer voor zogenaamde categoriale bijstand zoals de langdurigheidstoelage en de toeslag voor chronisch zieken. Inkomensondersteuning mag alleen nog bestaan uit maatwerk, zodat per aanvraag onderzocht moet worden op welke wijze de inkomensvoorziening het meest doeltreffend is.

Wij zullen onderzoeken hoe bij jeugd en jongeren op een goede manier aandacht kan worden besteed aan het leren omgaan met geld. Eventueel kan aan een jongere een budgetcoach (vrijwilliger) worden toegewezen. Jongeren die alsnog problemen krijgen (of houden) en die via het informele of formele netwerk in hun wijk of dorp in beeld komen, worden verwezen naar de daarvoor beschikbare instanties. Ook andere inwoners die te maken hebben met problematische schulden kunnen begeleiding en ondersteuning krijgen. Doel is een situatie creëren waarin financiële schulden niet langer een belemmering vormen voor maatschappelijke participatie.

Meer speciaal willen wij voorkomen dat kinderen de dupe worden van armoedesituaties. Organisaties als Stichting Leergeld en Jeugd Sportfonds kunnen blijven rekenen op onze ondersteuning.

Om de kosten beheersbaar te houden, is het beleid gericht op vermindering van instroom door preventie, het bevorderen van een snelle uitstroom van cliënten, het ontmoedigen van recidive en het vragen van eigen bijdragen waar dat kan. Uitgangspunt is dat nieuwe cliënten snel geholpen worden.

Gemeentelijke herindeling

Wij kiezen voor de bekende N-33-variant. Herindeling moet leiden tot robuuste gemeenten die goed in staat zijn om de complexe opgaven waar gemeenten voor komen te staan ter hand te nemen. Schaalvergroting heeft onder meer als doel om bestuurlijk en ambtelijk professioneler te handelen, minder kwetsbaar te zijn en meer kwaliteit te bieden. Tegelijkertijd ontstaat hiermee de opgave om oog te houden voor de noodzakelijke kleinschaligheid. Goede en professionele dienstverlening is alleen mogelijk als het contact op het niveau van wijken en dorpen goed verloopt. Korte lijnen, goede service, snelheid in

handelen en pragmatische oplossingen voor problemen, bepalen of inwoners bestuurlijke betrokkenheid ervaren.

Op 25 september 2013 hebben provinciale staten hun visie op de bestuurlijke organisatie “Herindeling niet of, maar hoe” vastgesteld. Met deze visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen heeft de provincie richting willen geven aan de herindelingsdiscussie in de provincie Groningen en wordt een proces geschetst om uiterlijk per 1 januari 2018 te komen tot een nieuwe bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen. In december 2013 heeft de raad van Veendam zich uitgesproken voor een herindeling in westelijke richting met de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde. Wij onderschrijven het standpunt, dat een keuze voor deze variant (N-33) een adequaat antwoord is op de opgaven waar wij gezamenlijk met onze buurgemeenten de komende jaren voor staan.

Burgerparticipatie

Wij willen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen een herkenbaar bestuur zijn. Herkenbaar in het beleid dat wij voeren en zichtbaar in de samenleving. Het doel is open te handelen en communiceren, proactief, stimulerend en uitgaand van een ja-mits-houding. Onze bestuursstijl is gericht op samenwerken en faciliteren.

De maatschappij verandert, de rol van inwoners wordt groter en actiever. Inwoners hebben het gemeentebestuur veel te bieden: expertise, vaardigheden, inzet, tijd. De gemeente staat open voor initiatieven uit de samenleving. Een zichtbare uiting van onze bestuursstijl is het wijkgericht werken. Wij zijn herkenbaar, benaderbaar en zichtbaar in onze wijken (en dorpen). Wij zetten in op een (verdere) verbetering van de wijkoverlegstructuren. Wij willen vrijwilligersorganisaties stimuleren zich verder te ontwikkelen en hen faciliteren met wervings- en kwaliteitsondersteuning.

Over belangrijke ontwikkelingen/projecten zal het college de gemeenteraad in een vroegtijdig stadium goed informeren. De raad wordt in beginsel niet geconfronteerd met het eindproduct, maar door het college zoveel mogelijk meegenomen in processen. Bij belangrijke nieuwe ontwikkelingen worden inwoners direct vanaf de start betrokken.

Raads- en collegevoorstellen worden voorzien van een vaste paragraaf, waarin wordt beschreven of en hoe de inwoners en/of ondernemers of organisaties zijn betrokken bij het maken van het voorstel. Uitgangspunt is dat bij elk voorstel goed wordt nagegaan of en hoe inwoners optimaal betrokken kunnen worden. De zogenaamde participatieladder kan hierbij als hulpmiddel gebruikt worden (zie bijlage 2).

De raad zal zelf alert zijn op het benutten van mogelijkheden om inwoners, bedrijven en instellingen te betrekken bij de in de raad en/of raadscommissies te voeren discussie. Bijvoorbeeld door betrokkenen gericht uit te nodigen. Bij presidiumvergaderingen wordt dit een vast agendapunt.

Het steeds verder verbeteren van onze dienstverlening is een voortdurend streven. Bijvoorbeeld door nog meer producten en diensten digitaal aan te bieden, zodat het voor klanten eenvoudig zaken doen is met de gemeente. Kernwaarden hierbij: betrouwbaar, transparant en efficiënt.

Voor ons bedrijfsleven zijn wij vooral faciliterend en werken we vanuit de één-loketgedachte. Onze inzet is erop gericht economische ontwikkelingen te stimuleren én mogelijk te maken, met zo weinig mogelijk regeldruk.

Verbeteren economisch perspectief

De geografische ligging van Veendam biedt perspectief aan ondernemers. De verdubbeling van de N-33 en de herstelde treinverbinding met Groningen bieden economische kansen, zowel voor het kernwinkelgebied in het centrum, voor de bedrijventerreinen, als ook voor het toerisme. Daarom willen we ons (blijven) richten op het versterken van het kernwinkelgebied, op werkgelegenheid en op bedrijfsinvesteringen.

Wij willen het compacte centrumgebied in Veendam met een aantrekkelijk winkelvestigingsklimaat en een voor de bezoeker aantrekkelijke entourage behouden en versterken. In de gehele gemeente willen we een sterke en duurzame winkelstructuur met een zo compleet mogelijk aanbod van dagelijkse boodschappen voor zo veel mogelijk inwoners op loop- en fietsafstand (laagdrempelig, comfort en beperking onnodige automobilititeit). Dit kan enkel indien de detailhandel wordt geconcentreerd naar de buurt- en wijkcentra's en naar het kernwinkelgebied.

In alle winkelgebieden van Veendam (ook in het centrum) is frequente aankopen doen (boodschappen) een belangrijk bezoekmotief. Supermarkten zijn hierbij de publiekstrekkingen. Zij zorgen elke dag van de week voor grote bezoekersstromen, die de basis vormen voor versspecialzaken, drogisten en bij voldoende draagvlak voor overige winkels (huishoudelijke artikelen, bloemen, kleding, speelgoed, etc.). Onze ambitie is een duurzame winkelstructuur met een compleet aanbod dicht bij de consument (in de eigen wijk). Tegenover deze wens van nabijheid staat echter het feit dat consumenten voor frequente aankopen bereid zijn een afstand af te leggen voor een ruimere keuze en kwalitatief goed aanbod. Om dit te kunnen bieden willen (en moeten) supermarkten uitbreiden. Het benodigde draagvlak per supermarkt neemt daardoor toe. Gevolg is dat winkels (o.a. supermarkten) in te kleine verzorgingsgebieden in toenemende mate verdwijnen. In Veendam verklaart dit het verdwijnen van de winkelfunctie van De Brink (Veendam-Noord). Aanvullend aan het centrum wordt gestreefd naar een compleet dagelijks winkelaanbod in de woonwijken. Wij zetten in op het actief stimuleren van het verplaatsen van detailhandel naar locaties die logisch passen in onze visie.

De huidige zone van perifere detailhandelvevestigingen (PDV-zone : Van Stolbergweg, Lloydsweg, Transportweg) kenmerkt zich door versnippering van het winkelaanbod (= versnippering). Wij streven ernaar tot meer concentratie van dit deel van de detailhandel te komen.

De leegstand van bedrijfspanden, in het winkelcentrum en in de periferie (zoals die in de hallen van het voormalige Marko), heeft de komende jaren onze bijzondere aandacht. We willen voor zover dat kan, ruimte geven aan (creatieve) initiatieven.

Wij zullen bij de ontwikkeling van plannen maximale flexibiliteit inbouwen om in te kunnen spelen op het veranderende winkelgedrag van inwoners/consumenten.

Wij vinden het vanzelfsprekend dat ondernemers zelf kunnen bepalen dat zij hun zaak op zondagen gesloten hebben en respecteren dergelijke besluiten.

Werkgelegenheid

Veendam is economisch vitaal als er voldoende aanbod is van passende werkgelegenheid voor onze inwoners en als er voor het bedrijfsleven een goed ondernemersklimaat is. Het economisch beleid van de gemeente richt zich op behoud en de bevordering van werkgelegenheid en het interesseren en faciliteren van bedrijven voor het vestigen in de regio/gemeente. Economische acties en ontwikkelingen zijn duurzaam om nadelige gevolgen voor mens en milieu zoveel mogelijk te beperken. Onze inzet is gericht op behoud, versterking en uitbreiding van de bestaande werkgelegenheid in onze gemeente. Bij de acquisitie van nieuwe bedrijven, zetten wij in op regionale samenwerking. Een voorbeeld van regionale samenwerking is de samenwerking in het kader van de Participatiewet. In dat verband is het bieden van werk aan onze inwoners met een uitkering en een laag arbeidsvermogen een zodanig grote opgave, dat die lokaal niet in te vullen is. De uitdaging voor de komende jaren is dan ook om bedrijven die “laaggeschoold werk” bieden te interesseren zich in onze regio te vestigen. Anderzijds gaat het er ook om werkzoekenden voldoende mobiel te maken, zodat ze elders aan het werk kunnen.

Een goede bereikbaarheid van de gemeente is een belangrijke voorwaarde voor economische bedrijvigheid. Dit is in Veendam goed voor elkaar met een dubbele N33, een verdubbelde N366 (naar Pekela) welke in 2015 opgeleverd moet zijn, een spoorverbinding, zowel voor goederen als personen en een volwaardige waterverbinding voor binnenscheepvaart.

Wij willen ons de komende jaren sterk maken voor het realiseren van glasvezelverbindingen in het buitengebied van de gemeente en op industrieterreinen. Dat is in het belang van inwoners (zorg!) en bedrijven. Bijvoorbeeld door bij reconstructies van wegen en riolen ruimte te maken voor het plaatsen van extra ‘buizen’.

Realisatie van het project Kerkstraat-West

Naar aanleiding van een discussie over de verwijdering van de luifels in de Kerkstraat is in 2008 onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van versterking van het centrum van Veendam. Uit het onderzoek bleek dat het stimuleren van de “inbreiding” van het

kernwinkelgebied en het benadrukken van het zogenaamde winkelrondje, noodzakelijke ingrepen zijn om te kunnen blijven voldoen aan de criteria voor een aantrekkelijke centrum, met voldoende (basis)voorzieningen en functies voor het verzorgingsgebied. Een belangrijke actie daarin, is het ontwikkelen van het Kerkplein door het vestigen van een publiekstrekker, t.b.v. (de zichtlijnen binnen) het winkelrondje. Kort daarna heeft de gemeente een visie opgesteld en de markt benaderd. Dit heeft geleid tot de invulling van de voormalige Plus supermarkt door de Jumbo en er zijn investeerders gevonden die de visie van de gemeente delen en risicodragend in het project Kerkstraat-West zijn gestapt. Het inmiddels vastgestelde bestemmingsplan Kerkstraat-West gaat uit o.a. van een nieuwe doorbraak tussen de Kerkstraat en de J.G. Pinksterstraat, een vergroting van het bouwvlak aan het Kerkplein, ruimtes voor winkels, dienstverlening en horeca op de begane grond en op bepaalde plekken appartementen op de verdiepingen. Ook de parkeerplaats op de plek van de techniekvleugel van de WP maakt onderdeel uit van de plannen. Binnen het plangebied zijn maximaal 32 woningen toegelaten (een netto uitbreidingsruimte van 20 woningen).

Het plan is opgebouwd in fasen. Het deel Kerkplein zal in een latere fase worden ingevuld. Uitgangspunt bij het realiseren van de plannen is een maximale bouwhoogte van 6 meter.

Met verschillende particulieren is eind december 2011 overeenstemming bereikt over de herontwikkeling van de gebieden Kerkstraat-West en het Kerkplein. Daarbij is onder andere overeengekomen:

- dat de gemeente zich in zal spannen panden in het gebied aan te kopen (o.b.v. reeds gevestigd voorkeursrecht), teneinde deze door te kunnen leveren;
- het beschikbaar stellen van een bedrag van € 1.650.000 door de gemeente, als bijdrage in de kosten van het slopen van de daarvoor bestemde panden en de inrichting van het openbaar gebied.

Wij willen het project Kerkstraat-West de komende jaren daadwerkelijk realiseren, eventueel in fasen maar wel passend in de huidige markt. Toekomstbestendige winkelveorzieningen in een bruisend centrum zijn ons een forse investering waard.

Invulling van het Lloydsterras

Een voormalige industrielocatie, thans bekend als het “Lloyd’s Terras”, ligt inmiddels al jaren braak. Het oorspronkelijke (beeldkwaliteit)plan Lloyd’s Terras van 2006, was zeer ambitieus. De benaming “Terras” werd verkregen door een groot plein dat tussen de gebouwen was geprojecteerd, zijnde het dek van een half verdiepte parkeergarage, tegen de Jonkerloods aangebouwd, zodat het terras vanuit de zijkant van de Jonkerloods toegankelijk was. De gronden en gebouwen zijn aangekocht (o.a. door gebruik te maken van een voorkeursrecht), de gebouwen zijn gesloopt en de grond waar nodig gesaneerd. De beoogde invulling van het Terras was een zorgcentrum met daarbij passende (woon- en werk) functies. Voor de ontwikkeling en realisatie van het Lloyd’s Terras is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Rottinghuis en is een exploitatiebegroting vastgesteld. De door de gemeente in te brengen kosten in de samenwerking zijn berekend op een bedrag van ruim € 2,2 miljoen.

Gelet op de algemene economische situatie was het idee om ter plaatse een parkeergarage te realiseren al eens verlaten. Wij stellen nu de invulling van het gebied in zijn volledigheid ter discussie. Wij willen tot een snelle ontwikkeling van het gebied komen. Binnen een jaar willen we van de huidige partners duidelijkheid hebben over de vraag of zij hun plannen al dan niet door willen zetten. De jaren 2014 en 2015 willen wij daarom gebruiken voor een heroriëntatie en eventueel voor het ontwikkelen van nieuwe plannen. Dat neemt niet weg dat particuliere initiatiefnemers van harte welkom zijn als zij komen met concrete voorstellen.

Het gebied is in 2013 meegenomen als onderdeel van het bestemmingsplan Centrum, dat volgens planning in 2014 door de raad kan worden vastgesteld.

Behoud van voorzieningen.

In de toekomstvisie is aangegeven dat we op het fundament van het verleden door willen groeien naar een 'complete Parkstad'. Een plaats waar de inwoners trots op kunnen zijn. Een gemeente met een aantrekkelijk en bruisend centrum en mooie, leefbare wijken. En een gemeente waar voor een verzorgingsgebied van ongeveer 40.000 inwoners een compleet pakket van voorzieningen aanwezig is. Dat hebben we inmiddels aardig voor elkaar. Wij willen nu verder werken aan het behoud van toekomstgerichte voorzieningen. De beschouwing over het 'Leer- en sportpark (zie punt 8) moet ook op die manier worden gelezen. Om een aantrekkelijke woongemeente te blijven en de positie als centrumgemeente te behouden, zijn goede voorzieningen erg belangrijk. Onze insteek hierbij is kwaliteit boven kwantiteit. Dit betekent dat wij ons tot het uiterste in zullen spannen om het bestaande voorzieningenniveau in stand te houden.

Cultuur- en Congrescentrum van Beresteyn is een basisvoorziening in de gemeente Veendam die als zodanig in stand dient te worden gehouden. Het streven is de bestaande bezuinigingstaakstelling zodanig in te richten dat het aanbod vanuit de huidige participanten overeind kan worden gehouden en de concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio met vertrouwen tegemoet kan worden getreden. In dit verband worden impulsen gegeven aan een meer commerciële benadering.

De recentelijk verschenen externe rapportage over van Beresteyn zal nog voorafgaande aan de begrotingsbehandeling nader tegen het licht worden gehouden. Met name de financiële aspecten moeten verder worden bestudeerd. Het college wordt derhalve opgeroepen op korte termijn een verder uitgewerkte visie te presenteren.

Tropiqua, een grote publiekstrekker, geldt voor ons als een topvoorziening die we koesteren. Voor inwoners en bezoekers van buiten de gemeente.

Ontwikkeling van het Leer- en Sportpark (LSP) in combinatie met de stadiongebied.

Voorop staat dat wij het van het allergrootste belang vinden zorg te dragen voor adequate en efficiënte huisvesting van alle scholen. Al vanaf 2006 staat de concentratie van

onderwijshuisvesting van het voortgezet onderwijs op de agenda binnen de gemeente. De eerste fase (bouw techniekdeel) is reeds gerealiseerd. Voor de volgende fase zijn al diverse onderzoeken gedaan. Voor de WinklerPrins-locatie aan de Pinksterstraat verwachten wij de komende jaren extra investeringen te moeten doen in het onderhoud van een schoolgebouw dat z'n beste tijd ook heeft gehad. Tegelijkertijd kan geconstateerd worden, dat wordt nagedacht over een alternatieve invulling van de stadionlocatie 'de Langeleegte'. Dat biedt kansen voor het realiseren van een nieuw Leer- en Sportpark. In concreto gaat het dan om:

1. Het verplaatsen van de WP naar een nieuw LSP.
2. De herinrichting van het sportpark De Langeleegte.

Doelstelling: door de ontwikkeling van het LSP de sport- en onderwijsvoorzieningen voor nu en in de toekomst op peil te houden. Om de (financiële) mogelijkheden van een gefaseerde verplaatsing van de WP en de realisatie van een nieuw LSP in beeld te krijgen, zullen nog de nodige financiële exercities moeten worden gedaan. Wij spreken de bereidheid uit om fors te investeren in een toekomstbestendige onderwijs- en sportvoorziening waar (jonge) inwoners Van Veendam nog lange jaren profijt van hebben.

De exploitatielasten van een nieuw LSP zullen door een concentratie van voorzieningen beduidend lager zijn dan die van de bestaande decentraal gelegen en soms wat gedateerde gebouwen, zoals de WP-locatie aan de J.G. Pinksterstraat. Naast de praktische en financiële veronderstelde voordelen wordt meerwaarde verwacht op (onderwijs)inhoudelijk gebied. Het LSP biedt niet alleen kansen om gezamenlijk gebruik van voorzieningen, maar ook tot nog intensievere samenwerking tussen de ketenpartners.

Wij willen serieus onderzoeken of deze plannen gerealiseerd kunnen worden. Natuurlijk begint dat met een haalbaarheidsstudie en een businessplan (aspecten: demografische ontwikkeling, onderwijsvisie, best practices en regionale afstemming). Ook moet er duidelijkheid komen over de inbreng van de partners.

Bij het nader onderzoek willen wij nadrukkelijk in beeld brengen of het mogelijk is scholengemeenschap Ubbo Emmius bij de planontwikkeling te (blijven) betrekken.

Milieu (energie en duurzaamheid)

Duurzame ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die toekomstgericht bijdragen aan een schone en mooie omgeving. Dat vraagt om keuzes in de stapsgewijze overgang naar schone(re) en duurzame energie die we ook in ruimtelijke zin mogelijk willen maken. Wij willen in 2014 een duurzaamheidsvisie opstellen om in deze bestuursperiode direct stappen vooruit te zetten op dit gebied. Duurzaamheid is wat ons betreft als thema de afgelopen jaren wat onderbelicht gebleven. Dat betekent niet dat we voor de gemeente op dit terrein forse, structurele investeringen voorzien. Wij willen vooral particuliere initiatieven ondersteunen

en inwoners/bedrijven goed informeren en enthousiast maken over de mogelijkheden die zich aandienen.

Door spaarzaam om te gaan met natuurlijke hulpbronnen kunnen energie- en waterverbruik worden teruggedrongen. De aandacht voor het opwekken van duurzame energie zal versterkt moeten worden. De gemeente geeft het goede voorbeeld door o.a. duurzaam in te kopen. We willen expliciet in beeld brengen wat het energieverbruik van de gemeente is en op zoek gaan naar mogelijkheden dat energieverbruik verder te verlagen.

Het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen zijn overeengekomen dat de komende jaren gewerkt wordt aan structurele verbeteringen in de (afval)waterketen. Het gaat hierbij om verminderen van kosten, verbeteren van kwaliteit en verminderen van kwetsbaarheid. Wij werken samen met daarin samen met andere gemeenten, waterschap Hunze en Aa's en het waterbedrijf Groningen. In een waterakkoord zullen voorgenomen investeringen in de waterketen op elkaar worden afgestemd.

We zetten verder in op bewustwording van energieverbruik, verduurzamen gebouwde omgeving, innovatie, verduurzamen van het bedrijfsleven en hernieuwbare energie, dat wil zeggen energie uit onuitputtelijke bronnen zoals zonne- en windenergie. Het verlagen van energieverbruik in woningen biedt nog steeds de grootste kansen: met gerichte investeringen in woningen nemen energielasten en dus ook de woonlasten direct af. Acantus is hier voor wat betreft de huurwoningen in onze gemeente al volop mee bezig. Echter meer en meer investeren woningcorporaties in woningen met het doel ze vrij te maken van het gebruik van energie. Wij willen ook het nemen van duurzaamheidsmaatregelen in de particuliere woningvoorraad stimuleren en zullen onderzoek doen naar de mogelijkheden van het verstrekken van duurzaamheidsleningen.

Om nu en in de toekomst welvarend en gezond te kunnen leven, moeten bedrijven, inwoners en overheden op een verantwoorde manier omgaan met natuurlijke hulpbronnen die ons grondstoffen leveren. Om duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen te stimuleren, werkt het Rijk samen met maatschappelijke organisaties aan het programma Van Afval Naar Grondstof. In het programma zijn acht operationele doelstellingen geformuleerd. Verbetering van afvalscheiding en inzameling is één van de doelstellingen. De verwerking van het restafval van de negen SOZOG-gemeenten (waaronder Veendam) is opnieuw aanbesteed. Het verwerkingstarief is vanaf 1 juli 2016 meer dan gehalveerd. Scheiden aan de bron is een thema dat wij de komende jaren meer aandacht zullen geven.

Windturbines

Over dit onderwerp kunnen we kort zijn: wij willen geen windmolens langs de N33, een locatie die door de provincie al jaren geleden is aangewezen. Inmiddels steunt de provincie onze opvatting. Wij zullen alle denkbare middelen inzetten om de inwoners van Veendam te informeren over de ontwikkeling rond de mogelijke plaatsing van windmolens en de inwoners zo nodig faciliteren en ondersteunen in acties die erop gericht zijn te voorkomen dat er windmolens langs de N33 geplaatst worden (bijv. bij het voeren van gerechtelijke procedures).

Samenwerking met en binnen De Kompanjie

De samenwerking met de gemeente Pekela in 'de Kompanjie' is gestart om te zorgen voor minder (meer)kosten, voor kwaliteitsverhoging en voor minder kwetsbaarheid. Natuurlijk onderkennen wij als coalitie het belang van een goed werkende ambtelijke organisatie. Dat is zelfs randvoorwaarde voor het realiseren van onze doelstellingen. Wij hebben vertrouwen in de mogelijkheden van onze medewerk(st)ers.

In de toekomstvisie 'Veendam 2020: turfstad én durfstad' zijn de ambities m.b.t. de ambtelijke organisatie wat ons betreft al eens goed beschreven. We willen een organisatie die past bij het realiseren van de toekomstvisie en die gefundeerd is op de 4 d's: durf, daadkracht, **dienstbaarheid** en doorzicht!

Wij onderkennen dat de samenwerking binnen de Kompanjie niet los kan worden gezien van de herindelingsplannen in de provincie Groningen. Indien het daadwerkelijk komt tot een gemeentelijke herindeling in Groningen en de gemeenteraad van Pekela zich (anders dan wij) uit spreekt voor een herindeling in oostelijke richting dan heeft dat natuurlijk consequenties (ontvlechting) voor de gezamenlijke werkorganisatie De Kompanjie. Het al dan niet ontvlechten van de Kompanjie is voor ons geen alles bepalende factor in het herindelingsproces.

Vanwege de forse bezuinigingen die we moeten realiseren kan de ambtelijke organisatie niet buiten schot blijven. Omdat het gaat om een omvangrijke bezuinigingstaakstelling zullen er mogelijk frictiekosten zijn (opleiden van medewerkers voor nieuwe taken, outplacementtrajecten). Deze willen we zo laag mogelijk houden.

Vergaderstructuur van de raad.

De structuur van gemiddeld genomen één raadsvergadering per maand en daarnaast een stuk of drie vakinhoudelijke raadscommissies bevalt ons prima en kan wat ons betreft in stand blijven. Wij staan open voor een discussie over het aantal commissies en de indeling daarvan.

De komende jaren willen we de samenstelling van het presidium wijzigen. Wat ons betreft bestaat het presidium vanaf nu uit de burgemeester (als voorzitter) en alle fractievoorzitters.

Financieel beleid

Wij willen verantwoord financieel beleid voeren. Om een structureel sluitende meerjarenraming te houden/krijgen, zullen we dreigende structurele tekorten opvangen door ombuigingen. Wij zullen terughoudendheid betrachten als het gaat om een stijging van de lokale lastendruk gedurende de komende bestuursperiode.

De onroerende-zaakbelastingen (ozb), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing bepalen de lokale lastendruk voor de inwoners van de gemeente. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing moeten we kostendekkende tarieven hanteren. Wij hanteren de lokale lastendruk als uitgangspunt. Dat betekent, dat we de te verwachten verlaging van de tarieven van afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een deel kunnen compenseren met een OZB-verhoging, zonder die lokale lastendruk te verhogen. Daar zetten wij op in. Op deze manier worden de verschillende belastingen gezien als 'compenserende vaten'.

Het cumulatieve tekort in het meerjarenperspectief in 2017 bedraagt €4,3 mln. Wij stellen ons voor reeds bij de behandeling van de Voorjaarsnota richtinggevende uitspraken te doen over aanvullende bezuinigingsmaatregelen waarmee dit tekort wordt gedekt.

Veendam, 2 juni 2014

De lijsttrekkers,

Henk-Jan Schmaal
Gemeentebelangen

André Hammenga
CDA

Bert Wierenga
VVD

Hanneke van der Lei
D66

Rolf Helder
ChristenUnie

Portefeuilleverdeling

Bijlage 1

Burgemeester

- Bestuurlijke coördinatie, w.o. herindeling
- Voorlichting, externe betrekkingen
- Openbare orde & veiligheid, w.o. veiligheidsregio
- Handhaving
- Dienstverlening
- Interne organisatie:
- Eems Dollard Regio (EDR)
- Agenda voor de Veenkoloniën

GemeenteBelangen

- Financiën
- Economische Zaken en grondbedrijf
- Toerisme & recreatie
- Ruimtelijke ordening / ruimtelijke ontwikkeling
- Masterplan Centrum
- Sport

Projecten:

- a. N-33 (afronding)
- b. Sport en Leerpark
- c. Windenergie

CDA

- Beheer openbare ruimte
- Buurtaanpak Service (BAS)
- Verkeer & vervoer
- Milieu/Duurzaamheid
- Monumentenzorg
- Vergunningverlening

VVD

- Participatie en Werkgelegenheidsbeleid
- Sociale Zaken
- Onderwijs
- Accommodatiebeleid (ook gemeentelijk vastgoed)
- Wijkgericht werken
- Wonen

D66

- Burgerparticipatie
- Wmo/AWBZ
- Jeugdzorg
- Welzijnsbeleid en Volksgezondheid
- Wonen met zorg
- CJG
- Cultuur

Project: invoering decentralisaties zorg

Participatieladder**Bijlage 2**

Het college van burgemeester en wethouders en/of de gemeenteraad leggen bij de start van elke beleidsnota of plan vast in welke mate de inwoners betrokken worden bij de totstandkoming van dat nieuwe beleid of dat uitvoeringsplan. Er zijn vijf 'participatietreden'. Vooraf wordt vastgesteld welke trede passend is. Als er geen mogelijkheid is om inwoners mee te laten beslissen (bijvoorbeeld omdat er heel veel belangen spelen of omdat (wettelijke) regels dat onmogelijk maken), wordt tevoren duidelijk gemaakt wat de invloed wel kan zijn. Zo ontstaan geen valse verwachtingen.

Trede 1: Informeren

Op deze trede gaat het erom dat de gemeente inwoners op de hoogte stellen van plannen of maatregelen. Inwoners kunnen verduidelijkende vragen stellen, maar er wordt niet om hun mening gevraagd. Bij alle hogere treden is dit wel het geval. Voorbeelden: informatieavonden, werkbezoeken

Trede 2: Raadplegen

Op deze trede wil de gemeente graag de mening van inwoners horen. Wat leeft er, zijn er nieuwe ideeën? De gemeente is niet verplicht de ideeën over te nemen of de plannen aan te passen, maar houdt er wel zoveel mogelijk rekening mee. Er moet altijd een vorm van terugkoppeling plaatsvinden. Voorbeelden: klankbordgroep, inloopavonden, hoorzittingen, enquête

Trede 3: Adviseren

Bij de derde trede op de participatieladder krijgen inwoners alle gelegenheid om problemen en oplossingen aan te dragen. Hun inbreng speelt een volwaardige rol bij de ontwikkeling van beleid. De politiek moet goede argumenten hebben om deze adviezen niet op te volgen. Voorbeelden: adviesraden, inwonerpanels, expertgroepen

Trede 4: Coproduceren

Hier hebben alle betrokkenen samen de touwtjes in handen. De partijen zoeken samen met de gemeente naar oplossingen. De politiek houdt zich aan deze oplossingen. De afspraak is dat inwoners altijd een reactie krijgen op hun inbreng. Voorbeeld: werkgroepen van inwoners, ambtenaren en eventueel politici, die gedurende een korte periode gezamenlijk werken aan een vooraf vastgesteld doel of product

Trede 5: Meebeslissen

Op deze trede is de invloed van inwoners het grootst. Het gemeentebestuur laat het maken van beleid - binnen de gestelde kaders - helemaal over aan de betrokken partners over. De ambtenaren hebben een adviserende rol. Voorbeeld: maatschappelijke initiatieven die gesteund worden door de gemeente, al dan niet met (wijk)budget *NB Overal waar inwoner staat, kan ook staan: ondernemer, organisatie enz.*